

ATODLEN 3

Rheoliadau 12 a 13

Monitro sylweddau ymbelydrol

Radon

1.—(1) Mewn perthynas â'r paramedr radon yn y tabl paramedrau sylweddau ymbelydrol, rhaid i awdurdod lleol—

- (a) sicrhau y cynhelir arolwg cynrychioliadol yn unol ag is-baragraff (2) i ganfod pa mor debygol ydyw y bydd cyflenwad dŵr preifat yn methu â chydymffurfio â'r crynodiad neu'r gwerth paramedrig perthnasol a bennir yn y tabl paramedrau sylweddau ymbelydrol; a
 - (b) cynnal gwaith monitro pan fo rheswm i gredu, ar sail canlyniadau'r arolygon cynrychioliadol neu wybodaeth ddibynadwy arall, gan gynnwys unrhyw asesiad risg a gyflawnir yn unol â rheoliad 6, y gall y gwerth paramedrig ar gyfer y paramedr radon fod yn uwch na'r hyn a nodir yn y tabl paramedrau sylweddau ymbelydrol.
- (2) Rhaid llunio arolwg cynrychioliadol yn y fath fodd—
- (a) er mwyn gallu canfod maint a natur y tebygolrwydd o ddod i gysylltiad â radon mewn dŵr a fwriedir i'w yfed gan bobl sy'n dod o fathau gwahanol o ffynonellau dŵr daear a ffynhonnau mewn ardaloedd daearegol gwahanol; a
 - (b) y gellir nodi'r paramedrau sylfaenol, yn enwedig daeareg a hydroleg yr ardal, ymbelydredd y creigiau neu'r pridd, a'r math o ffynnon, a defnyddio'r wybodaeth honno i gyfeirio camau gweithredu pellach i ardaloedd sy'n debygol o ddod i gysylltiad â lefel uchel o radon.

Tritiw

2.—(1) Mewn perthynas â'r paramedr tritiwm yn y tabl paramedrau sylweddau ymbelydrol, rhaid i awdurdod lleol—

- (a) cyflawni gwaith monitro pan fo ffynhonnell anthropogenig o dritiw neu radioniwclidau artiffisial eraill yn bresennol yn y dalgylch, ac ni ellir dangos ar sail rhaglenni gwyliadwriaeth neu ymchwiliadau eraill, gan gynnwys unrhyw asesiad risg a gyflawnir yn unol â rheoliad 6, fod lefel y tritiwm yn is na'r gwerth paramedrig a restrir yn y tabl paramedrau sylweddau ymbelydrol; a
 - (b) cynnal ymchwiliad mewn perthynas â phresenoldeb radioniwclidau artiffisial eraill os yw'r crynodiad o dritiw yn uwch na'r gwerth paramedrig a restrir yn y tabl paramedrau sylweddau ymbelydrol.
- (2) Pan fo monitro yn ofynnol o dan is-baragraff (1)—
- (a) rhaid cynnal y gwaith monitro mor aml ag a nodir ar gyfer monitro'r paramedrau Grŵp B yn Nhabl 3 yn Rhan 2 o Atodlen 2; neu
 - (b) rhaid cynnal y gwaith monitro (yn achos cyflenwad dŵr preifat sy'n dod o fewn cwmpas rheoliad 11(1)) o leiaf bob 5 mlynedd neu'n amlach os yw'r asesiad risg y cyfeirir ato o dan is-baragraff (1)(a) yn dangos bod hynny'n angenrheidiol.

Dos Dangosol

3.—(1) Mewn perthynas â'r paramedr dos dangosol yn y tabl paramedrau sylweddau ymbelydrol, rhaid i awdurdod lleol gyflawni gwaith monitro pan fo ffynhonnell ymbelydredd artiffisial neu lefel uwch o ymbelydredd naturiol yn bresennol ac ni ellir dangos, ar sail rhaglenni gwyliadwriaeth neu ymchwiliadau eraill, gan gynnwys unrhyw asesiad risg a gyflawnir yn unol â rheoliad 6, fod lefel y dos dangosol yn is na'r gwerth paramedrig a restrir yn y tabl paramedrau sylweddau ymbelydrol.

- (2) Pan fo monitro yn ofynnol gan is-baragraff (1) mewn perthynas â radioniwclidau artiffisial—
- (a) rhaid cynnal y gwaith monitro mor aml ag a nodir ar gyfer monitro'r paramedrau Grŵp B yn Nhabl 3 yn Rhan 2 o Atodlen 2; neu
 - (b) rhaid cynnal y gwaith monitro (yn achos cyflenwad dŵr preifat sy'n dod o fewn cwrpas rheoliad 11(1)) o leiaf bob 5 mlynedd neu'n amlach os yw'r asesiad risg yn dangos bod hynny'n angenrheidiol.
- (3) Pan fo monitro yn ofynnol gan is-baragraff (1) mewn perthynas â ffynhonnell lefel uwch o ymbelydredd naturiol—
- (a) o ran yr awdurdod lleol—
 - (i) caiff benderfynu pa mor aml y dylid monitro yn ei ardal yn dibynnu ar y strategaeth sgrinio a fabwysiedir gan yr awdurdod; a
 - (ii) rhaid iddo hysbysu Gweinidogion Cymru yn ysgrifenedig am ei benderfyniad o dan is-baragraff (i); a
 - (b) caniateir i'r amllder monitro a benderfynir o dan baragraff (a)(i) amrywio o un mesuriad gwirio i'r amllderau a nodir ar gyfer monitro'r paramedrau Grŵp B yn Nhabl 3 yn Rhan 2 o Atodlen 2.
- (4) Pan fo awdurdod lleol yn penderfynu o dan is-baragraff (3) bod un mesuriad gwirio ar gyfer ymbelydredd naturiol yn briodol, rhaid i'r awdurdod lleol gynnal gwiriad pellach os oes unrhyw newid yn digwydd mewn perthynas â'r cyflenwad dŵr preifat sy'n debygol o ddylanwadu ar y crynodiadau o radioniwclidau yn y cyflenwad.

Trin dŵr

4. Pan fo cyflenwad dŵr preifat wedi ei drin i leihau lefel y radioniwclidau, rhaid i'r awdurdod lleol fonitro'r cyflenwad ar gyfer cyfanswm y dos dangosol, radon a thritiwm yn unol â darpariaethau'r Rhan hon ac mor aml ag a nodir ar gyfer monitro paramedrau Grŵp B yn Nhabl 3 yn Rhan 2 o Atodlen 2 i wirhau effeithiolrwydd parhaus y driniaeth honno.

Gwerthoedd cyfartalog

5. Pan fo gwerth sampl benodol a gymerir gan awdurdod lleol yn uwch na'r gwerth paramedrig yn y tabl paramedrau sylweddau ymbelydrol, rhaid i Weinidogion Cymru bennu, drwy hysbysiad ysgrifenedig i'r awdurdod lleol, raddau'r gwaith ailsamplu sy'n angenrheidiol i sicrhau bod y gwerthoedd a fesurir yn gynrychioliadol o grynodiad gweithgarwch cyfartalog ar gyfer blwyddyn lawn.